

Het vervolg op ZEIS

CUMULUS

CUMULUS
Discussievragen

NEW YORK TIMES BESTSELLER AUTEUR

NEAL SHUSTERMAN

PELCKMANS

Cumulus Het vervolg op *Zeis*

Neal Shusterman is auteur van onder meer de dystopische youngadultromans *Dor (Dry)* en *Gesplitst (Unwind)*, beide op de bestsellerlijst van *The New York Times*.

Deze gids is opgesteld door Dr. Rose Brock, universitair hoofddocent bibliotheekwetenschappen aan de Sam Houston State University. Zij is gespecialiseerd in kinder- en jeugdliteratuur. Simon & Schuster stelt de gids beschikbaar voor gebruik in schoolklassen, bibliotheken en leesgroepen. Voor die doeleinden mag de tekst in zijn geheel of in gedeelten worden gereproduceerd. Vertaald naar het Nederlands door Lydia Meeder in opdracht van uitgeverij Pelckmans.

Over het boek

In het huiveringwekkende tweede deel van de trilogie bestrijden Citra en Rowan het verderf binnen de Orde vanuit tegengestelde posities.

De *Cumulus* mag zich niet mengen in zaken van de Orde. Het enige wat hij kan doen is observeren – en wat hij ziet bevalt hem niet.

Een jaar is verstreken sinds Rowan van de radar verdween; er gaan geruchten dat hij corrupte Zeisen elimineert door ze tot as te verbranden.

Als Zeis Anastasia verzet Citra zich openlijk tegen het gedrag van de nieuwe generatie. Haar onconventionele, zeer compassievolle dorsmethode valt niet bepaald in goede aarde, maar is dat de reden waarom haar leven wordt bedreigd?

Zal de *Cumulus* ingrijpen? Of blijft hij machteloos toekijken terwijl de perfecte wereld zijn ondergang tegemoet gaat?

Discussievragen

De vragen hieronder kunnen gedurende het lezen van *Cumulus* handvatten vormen voor discussie en reflectie, of als uitgangspunt gebruikt worden bij schrijfp opdrachten.

1. In het voorwoord van de roman stelt de Cumulus: *Ik dien de mensheid. Ik ben het kind dat tot de ouder is uitgegroeid*. In welke zin dient de personificatie van de Cumulus ook als een bredere metafoor? Hoe denk jij over zijn beweringen? Vind je er iets verontrustends aan?
2. De Cumulus wordt beschreven als de 'ultieme voyeur van de dood'. In welke opzichten is dat een passend predicaat? Kun je bedenken wanneer hij zich niet op zijn gemak voelt in die rol?
3. Rowan beschuldigt Zeis Brahms van het misbruiken van zijn positie en het plegen van misdaden tegen de mensheid. Waarom ziet hij het in zijn rol van Zeis Lucifer als zijn plicht en recht om Brahms te straffen? Waarom denk je dat hij Brahms uiteindelijk toch in leven laat?
4. Hoe beïnvloedt het feit dat sommige Zeisen enorm veel plezier halen uit het dorsen jouw mening over de Orde? In welke opzichten contrasteert hun mentaliteit met die van Zeis Curie en Zeis Faraday?
5. Wanneer Rowan na de confrontatie met Brahms voor de spiegel staat, vraagt hij aan zichzelf: *Wie ben ik?* Waarom denk je dat hij die vraag stelt? Geloof je dat hij als gevallen leerling andere beslissingen neemt? Denk nog eens terug aan zijn opleiding onder Zeis Faraday en later onder Zeis Goddard. Wat hebben die twee mentoren hem zoal geleerd?
6. De Cumulus erkent: *Onder geen enkele voorwaarde mag ik maatregelen nemen tegen de Orde. [...] De Orde zwaait zijn eigen scepter, ten goede of ten kwade*. Op welke manier probeert hij zijn eigen regels te omzeilen om toch in te grijpen?
7. Waarom denk jij dat Rowan een zwart gewaad draagt? In hoeverre is dat een bewuste keuze? Waar staat de kleur symbool voor, en waarom wordt zwart nooit gebruikt in de Orde?
8. Als Zeis Lucifer stelt Rowan: *Ik verbrand de Zeisen die ik wegsaneer. Uit as valt niets te regenereren*. Wat maakt deze beslissing zo opmerkelijk? Vind jij het een juiste keuze?
9. Hoge Kling Xenocrates noemt de Cumulus 'een veredeld computer-programma'. Waarom lijkt hij zo'n aversie tegen de Cumulus te hebben? Waarom denk je dat de Cumulus geen maatregelen neemt tegen Rowan?

10. Welke invloed heeft het werken als Zeis op Citra's en Rowans persoonlijkheid? Heb je het idee dat ze zijn veranderd sinds hun opleiding? Hoe heeft het werk hun relatie beïnvloed? In welke opzichten verschillen Citra en Rowan in hun functioneren als Zeis Anastasia en Zeis Lucifer?
11. In de futuristische wereld van *Cumulus* wordt dorsen niet als moorden beschouwd. Waarom denk je dat de maatschappij in het boek het sociaal en moreel ongewenst vindt om het moorden te noemen? Ben jij het daarmee eens? Hoe past de rol van Zeis in dat complexe systeem?
12. De Cumulus stelt: *Ik heb altijd gelijk. Dat is geen opschepperij, het ligt simpelweg in mijn aard.* Waarom wordt de Cumulus zowel geholpen als gehinderd door zijn bewustzijn? Op welke wijze erkent de Cumulus dat hij, ondanks dat hij door de mens is gecreëerd, zelf niet menselijk is?
13. Wat lijken jou na het lezen van *Zeis* en *Cumulus* de grootste uitdagingen voor een Zeis? Kun je ook voordelen bedenken die de positie biedt?
14. Wanneer Zeis Anastasia wordt ondervraagd over haar besluit om subjecten zelf te laten bepalen hoe ze worden gedorst, stelt ze: *Zouden subjecten niet de methode kiezen die ze zelf het minst onaangenaam lijkt? Wie zijn wij om hun eigen keuze barbaars te noemen?* Ben jij het met haar eens?
15. De cellist zegt tegen Zeis Anastasia: *Ik wil u graag bedanken, Edelachtbare, voor deze laatste weken om me voor te bereiden. Het was van onschatbare waarde voor me.* Hoe komt het dat zij, anders dan de meeste Zeisen, begrijpt wat er nodig is om de dood te aanvaarden?
16. Denk eens na over de Nimbus-agenten die bij de Autoriteits-Interface van de Cumulus werken. Geloof jij dat zulke beambten nodig zijn?
17. Bij zijn beschrijving van Citra stelt de Cumulus: *Ik heb me altijd sterk gericht op degenen die het vermogen hebben grote veranderingen teweeg te brengen. Voorspellen hoe dat zal gebeuren kan ik niet, ik weet alleen dat het aannemelijk is. [...] Wat ze precies zal ondernemen is onduidelijk, en de uitkomst is onzeker, maar het zal van grote invloed zijn. Haar beslissingen, haar prestaties en haar fouten zouden weleens de opkomst of ondergang van de mensheid kunnen betekenen.* Waarom denk je dat de Cumulus zulke hoge verwachtingen van Citra heeft? Waarom frustreert het hem dat hij zich niet met haar mag bemoeien en haar niet kan begeleiden? Waarom zou de auteur dit door de Cumulus aan ons laten vertellen?

18. De Cumulus stelt: *Het ligt volledig binnen mijn macht om een robotlichaam voor mezelf te creëren. [...] Als ik een stoffelijke gedaante zou aannemen, zou dat hun perceptie van me vertekenen.* Wat zou er precies veranderen aan hoe mensen de Cumulus zien? Vind jij het verstandig dat hij geen menselijke gedaante aanneemt?
19. Waarom denk je dat Zeis Anastasia per se wil leren autorijden, terwijl ze die behoefte als Citra nooit had? Wat kun je uit die behoefte afleiden?
20. Citra zegt tegen Rowan: *Ik denk dat jij ook belangrijk bent, Rowan. Nee, ik weet het wel zeker. Dus wat je ook doet, zorg er alsjeblieft voor dat ze je niet te pakken krijgen...* Waarom denkt Citra dat ze allebei even essentieel zijn? Probeer te voorspellen welke rol ze zullen spelen in de ultieme missie van de Cumulus.
21. Wat betekent het in jouw ogen om een onzindelijke te zijn? Denk je na het lezen van *Cumulus* dat het ook voordelen biedt?
22. Waarom denk je dat de Cumulus uiteindelijk Greyson selecteert voor zijn missie? In welke opzichten is Greyson een geschikte kandidaat? Heeft hij eigenschappen die je zorgwekkend vindt? Probeer te voorspellen welke rol hij zal spelen in het volgende deel van de trilogie.
23. Voordat Zeis Curie het Zevende Gebod inroept en zelfdorsing pleegt, dorst ze eerst de mensen die om haar heen staan. Waarom doet ze dat? Vind jij het een juiste beslissing?
24. Bespreek de betekenis van de Grote Resonantie. Waarom begrijpen de tonisten als enigen wat er is gebeurd? Omdat de gehele mensheid als medeplichtig wordt beschouwd, wordt iedereen als onzindelijke gemarkeerd. Wat is daar het gevolg van?
25. Wat vermoed jij dat er na het adembenemende slot van *Cumulus* in het volgende deel zal gebeuren?

Extra opdrachten

1. Rowans besluit om ontaarde Zeisen een in zijn ogen gerechte straf te doen ondergaan veroorzaakt veel ophef in de Orde en daarbuiten. Waarom zorgt het feit dat hij voor eigen rechter speelt voor zoveel verdeeldheid? Vind jij het gepast dat hij ze eigenhandig berecht? Schrijf een korte toespraak waarin je je standpunt verdedigt en lees die voor.
2. Citra's ongebruikelijke keuze om haar subjecten zelf te laten bepalen hoe ze worden gedorst zorgt voor grote controverse binnen de Orde. Toch houdt ze als Zeis Anastasia vast aan haar methode, omdat die het slachtoffer een zekere mate van zeggenschap en vrije wil biedt. Stel een e-mail aan Zeis Anastasia op waarin je je mening geeft over het belang van de vrije wil. Geloof jij dat het hebben van zeggenschap over het levenseinde belangrijk is? Welke argumenten kun je daarvoor aanvoeren?
3. Eigenrichting is een populair thema in films, tv-series en boeken. Vergelijk Rowans gedrag met dat van een personage uit een graphic novel, stripverhaal, film, tv-serie of game. Onderzoek waarin ze verschillen of juist overeenkomen. Zijn er bepaalde genres of formats die jij bij uitstek geschikt vindt voor het concept?
4. De Cumulus stelt over het ondervinden van consequenties: *Het kan zich niet ontwikkelen als het nooit de consequenties van zijn daden ondervindt. Het zou fout zijn om de mensheid die ervaring te ontzeggen. En ik maak geen fouten. Ben jij het daarmee eens? Waarom is het dragen van consequenties voor zowel een individu als de maatschappij zo cruciaal? Schrijf een dagboekpassage waarin je reflecteert op een gebeurtenis in je eigen verleden, waarbij de gevolgen van je gedrag een belangrijke les bleken te zijn.*
5. Vergelijk de argwaan tegenover kunstmatige intelligentie en de digitale netwerken van de cloud in onze huidige wereld eens met de moraal in deze futuristische trilogie, waarin de Cumulus een 'perfecte' wereld heeft geschapen. Geloof jij dat utopieën te verwezenlijken zijn? In de loop der tijd zijn er de nodige utopische gemeenschappen opgericht, ook in Europa. Kies er een uit die is opgeheven en verdiep je in hun grondbeginselen en hoe daar aanvankelijk over werd gedacht. Leg daarna uit waarom jij denkt dat die gemeenschap uiteindelijk niet in staat was om zichzelf te handhaven.
6. De Cumulus stelt: *Er loopt een smalle scheidslijn tussen vrijlaten en gedogen. Het eerste is noodzakelijk. Het tweede is gevaarlijk – wellicht het gevaarlijkste waarmee de soort die mij heeft gecreëerd ooit is geconfronteerd.* Ben jij het daarmee eens? Zijn er voorbeelden in de geschiedenis te vinden die dit bevestigen? Bedenk hoe een gedogende autoriteit in onze huidige wereld een gevaar kan vormen. Lees de voorbeelden die de Cumulus opsomt nog eens door en geef dan je persoonlijke opvattingen over dit onderwerp. Onderbouw je mening met eigen specifieke voorbeelden.

7. Shustermans roman is doorspekt met bloemrijke taal en metaforen. Ga op schattenjacht in het boek en noteer je favoriete passages en uitspraken. Voorzie een inspirerend citaat van een mooie achtergrond om op een socialmediaplatform naar keuze te plaatsen. Vergeet niet de titel en de herkomst van eventuele afbeeldingen netjes te vermelden.
8. De Cumulus stelt: *Simpel gesteld hadden sommigen eenvoudigweg de behoefte om slecht te zijn. [...] Ook al was er geen enkel onrecht meer om tegen te strijden, ze hadden een intrinsiek verlangen om ergens tegen in opstand te komen. Tegen wat dan ook.* Denk eens na over hoe de Cumulus met deze mensen omgaat. Als je de huidige wereld vergelijkt met die in het boek, ben je het dan eens met zijn methode? Schrijf een reactie aan de Cumulus waarin je je standpunt uitlegt.
9. Het werk als Zeis heeft ingrijpende gevolgen voor Citra's en Rowans bestaan en hun relaties met anderen. Naarmate ze meer leren over de rol en verantwoordelijkheden van een Zeis, raken ze steeds gemotiveerder om zelf de controle over hun leven te nemen en hun eigen keuzes te maken. Denk eens na over jouw persoonlijke uitdagingen en schrijf dan een dagboeknotitie waarin je vertelt over de obstakels die je al hebt overwonnen en de manier waarop je nog onopgeloste problemen wilt aanpakken.
10. In het eerste deel van de trilogie, *Zeis*, schrijft Curie: *Voorheen stierven mensen door een natuurlijke oorzaak. Ouderdom was een fatale aandoening, geen tijdelijke toestand. [...] Er was pijn, ellende, wanhoop.* Wat zijn de verschillen tussen de toekomstige wereld in het boek, zonder ziekten, verkeersongevallen en ouderdom, en de onze, *waar het gevaar constant op de loer lag?* Schrijf na het lezen van *Zeis* en *Cumulus* een opstel waarin je de verschillen analyseert en uiteenzet wat de gevolgen van de ontwikkeling zijn.
11. Ook in dit deel introduceert Shusterman een aantal secundaire personages die met hun eigen problemen kampen, of die wel wat meer zelfinzicht zouden kunnen gebruiken. Kies zo'n secundair personage uit en schrijf een brief waarin je hem of haar raad geeft. De stijl mag geestig of serieus zijn, zolang je je advies maar afstemt op de behoefte van het personage.